

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๓

ลักษณะ ๓ คำพิพากษาและคำสั่ง

ดร.จิตฤดี วีระเวสส์
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลอุทธรณ์ภาค ๔

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับร้องต่อศาลซึ่งพิพากษาหรือสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง”

๑. ผู้มีสิทธิร้องขอให้ศาลอธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่ง คือ บุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๑ มิได้จำกัดเฉพาะคู่ความที่เป็นโจทก์และจำเลยเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับผลแห่งคำพิพากษาด้วย เช่น พนักงานสอบสวนซึ่งอาจจะต้องคืนของกลางที่ยึดไว้ให้แก่ผู้มีสิทธิรับคืนตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พนักงานคุมประพฤติซึ่งมีหน้าที่บังคับตามคำพิพากษานั้น หากเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง บุคคลเหล่านี้ย่อมสามารถร้องขอให้ศาลอธิบายในข้อที่สงสัยนั้นได้

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๒. ศาลที่จะร้องขอให้อธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ศาลที่ต้องอธิบายก็คือ ศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันทำให้เกิดข้อสงสัยนั้น มิใช่ศาลที่สูงกว่า ฉะนั้น หากบุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับร้องขอหรืออุทธรณ์/ฎีกาต่อศาลสูง ศาลสูงจะไม่อธิบายให้ โดยจะยกคำร้องหรือยกอุทธรณ์/ฎีกานั้น เพราะถือว่าเป็นการข้ามชั้นตอน

แต่ถ้าศาลที่ทำให้เกิดข้อสงสัยเป็นศาลอุทธรณ์หรือฎีกา บุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องก็ต้องร้องขอให้ศาลสูงนั้น ๆ เป็นผู้อธิบายเช่นกัน

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๓๓๐/๒๕๖๓ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อเกิดความสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับร้องขอต่อศาลซึ่งพิพากษาและสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง” ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า คดีของจำเลยถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงเป็นหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ซึ่งเป็นศาลซึ่งพิพากษาที่ต้องอธิบายให้แจ่มแจ้ง เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๑ วินิจฉัยหรืออธิบายอย่างไรแล้ว ก็ต้องยุติลงตามนั้น ...

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

... ส่วนที่จำเลยสงสัยเกี่ยวกับการบังคับโทษตามคำสั่งของเรือนจำกลางบางขวางว่าขัดกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ หรือไม่ นั้น คำสั่งของเรือนจำกลางบางขวางดังกล่าวมีลักษณะเป็นการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง หากจำเลยเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้อง ไม่ตรงหรือขัดกับคำพิพากษา หรือไม่เป็นกรรมอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่จำเลยจะต้องดำเนินการทางปกครองต่อไป ศาลฎีกาไม่มีอำนาจวินิจฉัย

การอธิบายข้อสงสัย
ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๓. ข้อสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษา

การที่จะขอให้ศาลอธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่งให้
แจ่มแจ้งนั้น ต้องเป็นกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น
มีความคลุมเครือไม่ชัดเจน ทำให้เกิดข้อสงสัยในการ
บังคับตาม

ฉะนั้น ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นชัดเจนแล้ว ย่อม
ไม่เข้าเกณฑ์ที่จะมาขอให้ศาลอธิบาย

การอธิบายข้อสงสัย
ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๒๘๒/๒๕๕๕ คดีนี้ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาล
ชั้นต้น ให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๕ (๔), ๒๘๕
(๔) ประกอบมาตรา ๘๐, ๓๗๑ พ.ร.บ. อาวุธปืน เครื่องกระสุน
ปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๕๐
มาตรา ๗, ๘ ทวิ วรรคหนึ่ง, ๗๒ วรรคสาม, ๗๒ ทวิ วรรคสอง
เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทง
ความผิดไปตาม ป.อ. มาตรา ๕๑ โดยให้เพิ่มโทษทุกฐานความผิด
กระทงละหนึ่งในสามตาม ป.อ. มาตรา ๕๒ แต่ข้อหามาผู้อื่นโดย
ไตร่ตรองไว้ก่อนต้องระวางโทษประหารชีวิต ไม่อาจเพิ่มโทษได้.

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...จำเลยที่ ๑ ให้ถูกรับสารภาพ ลดโทษให้ทุกฐานความผิด กระทั่งละกึ่งหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๘๘ โดยฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนให้จำคุกตลอดชีวิตตาม ป.อ. ๕๒ (๒) เมื่อรวมโทษทุกฐานกระทำความผิดแล้ว คงลดโทษจำคุกจำเลยที่ ๑ ตลอดชีวิต ซึ่งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ขัดแย้งอยู่แล้วจะให้เพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ฐานความผิด เพียงแต่ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนซึ่งต้องโทษประหารชีวิตนั้น ไม่อาจเพิ่มโทษได้เท่านั้น จึงไม่ต้องอธิบายคำพิพากษาศาลอุทธรณ์อีก

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๒๑/๒๕๐๔ ศาลชั้นต้นอ่านต้นร่างคำพิพากษาให้ลงโทษและริบของกลางแล้ว ในสารบบคำพิพากษาก็ลงว่าริบของกลาง แต่เวลาพิมพ์คำพิพากษาพิมพ์ตกข้อความไม่มีว่าริบของกลาง โจทก์ร้องขอให้ศาลชั้นต้นอธิบายคำพิพากษาได้

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๗๕/๒๕๐๑ เมื่อมีคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับเขตที่ดินของโจทก์จำเลย และคู่ความตกลงกันให้แก่แผนที่หลังโฉนด ศาลได้จดข้อตกลงไว้ในรายงานพิจารณาและแจ้งไปยังเจ้าพนักงานที่ดินแล้ว โจทก์จะกลับมาขอถอนการแสดงเจตนาอันโดยอ้างว่าโจทก์เข้าใจผิดหาได้ไม่ ไม่มีเหตุผลพอให้ถือว่าเข้าใจผิด เพราะเป็นข้อความชัดเจนและเป็นการยอมให้แก่โฉนดที่ดินให้ตรงกับเขตที่ดินที่ศาลฎีกาได้ชี้ขาดในคดีนั้นนั่นเอง ดังนั้น การที่โจทก์ขอมาในฎีกาให้ศาลฎีกาอธิบายเขตที่ดินอีก เมื่อปรากฏว่าศาลฎีกาได้กล่าวในคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับก่อนชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่ต้องอธิบายอะไรอีก

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๔. การอุทธรณ์/ฎีกาคำสั่งอธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่ง

เมื่อบุคคลที่ร้องขอให้ศาลซึ่งพิพากษาหรือสั่งให้อธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ไม่เห็นด้วยกับคำอธิบาย ย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์/ฎีกาคำสั่งนั้นต่อศาลที่สูงกว่าได้ตามลำดับชั้นของศาล

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๕๕/๒๕๓๐ (ปชญ) โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์หรือรับของโจรและขอให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์ที่ยังไม่ได้คืนแก่ผู้เสียหาย เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษฐานรับของโจร ความรับผิดชอบแห่งของจำเลยคงมีอยู่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความผิดทางอาญาฐานรับของโจรเท่านั้น **แม้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์ตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ ก็ต้องแปลว่าเป็นคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์ในส่วนที่จำเลยรับของโจร** เมื่อผู้เสียหายในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับของกลางที่จำเลยรับของโจรไว้คืนไปแล้ว ย่อมไม่อาจขอให้ยึดทรัพย์ของจำเลยขายทอดตลาดอีกได้

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๑๕๕-๔๑๕๗/๒๕๕๕ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑, ๘๓ ลงโทษจำคุกกระทางละ ๖ เดือน ๓ กระทาง รวมจำคุก ๑๘ เดือน และให้จำเลยคืนเงินแก่ผู้เสียหายทั้งสามคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท นับโทษจำคุกจำเลยต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๕๖๑๓/๒๕๕๑ ของศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ให้จำเลยฟังวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ จำเลยยื่นฎีกา แต่ต่อมายื่นคำร้องขอถอนฎีกา ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความศาลฎีกา โดยให้ศาลชั้นต้นบังคับโทษจำเลยไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ซึ่งศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวนี้ให้จำเลยฟังในวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ และออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔...

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...ต่อมาวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นว่า “ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาได้ เนื่องจากจำเลยขอถอนฎีกาก็เพื่อให้ได้รับการพระราชทานอภัยโทษ ขอศาลได้โปรดแจ้งกำหนดวันคดีถึงที่สุดว่าเป็นวันที่เท่าใด เพื่อจำเลยจะได้แจ้งหน่วยราชการต่อไป” ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า “คดีถึงที่สุดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตามหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดในสำนวน” จำเลยอุทธรณ์คำสั่ง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ส่งคำร้องและสำนวนให้ศาลฎีกาพิจารณา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “คดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตามคำร้องของจำเลยแล้ว หากจำเลยไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลชั้นต้น ก็ขอที่จะยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เพื่อให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาล แต่จำเลยกลับยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลฎีกา...

การอธิบายข้อสงสัย

ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยดังกล่าวพอแปลความหมายได้ว่าจำเลยต้องการให้ศาลฎีกาอธิบายความหมายของคำสั่งที่อนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาว่าในกรณีนี้คดีถึงที่สุดเมื่อใด เห็นว่า ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาตามคำสั่งที่ ท. ๒๖๒๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่ยังมีคำสั่งเกี่ยวกับการออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดตามที่จำเลยยื่นคำร้องไว้ เมื่อกรณีที่จำเลยขอถอนฎีกาเช่นนี้ ศาลฎีกาเคยมีคำสั่งมาหลายคดีที่อนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาแล้วส่งต่อไปว่าคดีถึงที่สุดนับแต่วันที่จำเลยยื่นคำร้องขอถอนฎีกาอันเป็นกรณีที่จำเลยนั้นต้องชั่งระหว่างฎีกาในขณะยื่นคำร้อง แต่คดีนี้จำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างฎีกาและขณะที่ยื่นคำร้องขอถอนฎีกา จำเลยยังได้รับการปล่อยชั่วคราว ผู้ประกันเพียงมาขอถอนประกันและส่งตัวจำเลยต่อศาลชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ฉะนั้น จึงเห็นควรระบุให้ชัดเจนว่าคดีถึงที่สุดนับแต่วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ อันเป็นวันที่ผู้ประกันส่งตัวจำเลย

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้หลงต่อผู้ ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ได้

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิด หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียหาย หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนา กับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันข้อสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อผู้ แต่ทั้งนี้ ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อดังกล่าวในฟ้อง และตามที่ปรากฏในทางพิจารณาไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น ๆ

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม แต่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้

ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ตัวอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการกระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้”

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ กำหนดหลักเกณฑ์สำคัญเกี่ยวกับการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาไว้ว่า ห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง

ซึ่งตรงกับหลักการตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ ที่กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในคดีแพ่งที่ชี้ขาดคดีต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ แต่ห้ามมิให้ทำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ เกินไปกว่า หรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง เช่นเดียวกัน เว้นแต่จะเข้าหลักเกณฑ์ข้อยกเว้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๑) ถึง (๖)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๑. คำฟ้องของโจทก์เป็นกรอบที่คู่ความและศาลใช้เป็นหลักในการดำเนินคดี

ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) (๖) ซึ่งเป็นส่วนเนื้อหาคำฟ้องและคำขอให้ลงโทษจำเลย อันถือเป็นสาระสำคัญของคำฟ้องที่จะเป็นกรอบในการดำเนินกระบวนการพิจารณาแก่คู่ความทุกฝ่ายในคดี รวมทั้งศาลผู้ทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วย

หมายความว่า โจทก์ต้องถือคำฟ้องเป็นหลักในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย และจำเลยก็ต้องถือเอาฟ้องของโจทก์เป็นหลักในการต่อสู้คดีเช่นกัน ทั้งนี้ ศาลเป็นผู้ควบคุมให้โจทก์จำเลยนำสืบพยานหลักฐานภายในกรอบแห่งคำฟ้องและคำให้การที่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีเท่านั้น

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

หากพยานที่คู่ความนำสืบไม่เกี่ยวกับประเด็น ศาลจะปฏิเสธไม่ยอมให้สืบ และถึงแม้จะนำสืบมากก็ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีได้ เมื่อการพิจารณาเสร็จสิ้นลง ในการที่ศาลจะทำคำพิพากษาหรือคำสั่งตัดสินชี้ขาดคดี กฎหมายจึงวางหลักห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง

เนื่องจากข้อที่เกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้องนั้น เป็นสิ่งที่คู่ความยังไม่ได้ว่ากล่าวกันมา หากศาลหยิบยกขึ้นมาจะทำให้คำพิพากษาและคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีขัดต่อหลัก “การฟังความทุกฝ่าย” (Both sides must be heard) และนำไปสู่หลักการเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะอุทธรณ์/ฎีกาว่า จะต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างด้วย

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

**๒. หลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒
วรรคหนึ่ง เป็นการวางหลักใหญ่ โดย
กรอบของคำพิพากษาหรือคำสั่งตัดสิน
ชี้ขาดคดีของศาลต้องห้ามเกินคำขอ
และที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้อง**

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๗๕/๒๕๖๕ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มิได้กล่าวในฟ้อง” อันเป็นการกำหนดกรอบอำนาจการพิพากษาหรือการมีคำสั่งชี้ขาดของศาลไว้ ๒ ประการ คือ ห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอประการหนึ่ง กับ ห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งในข้อที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องอีกประการหนึ่ง คดีนี้โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องแต่เพียงขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ แต่มิได้มีคำขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนเงินที่ได้รับไปโดยผลจากการหลอกลวงแก่โจทก์ด้วย ศาลจึงไม่อาจพิพากษาหรือมีคำสั่งในส่วนนี้ได้ เพราะเป็นการเกินคำขออันเป็นการต้องห้าม โดยโจทก์ขอที่จะฟ้องเรียกให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินดังกล่าวคืน เป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๖๘๒/๒๕๖๔ โจทก์ฟ้องและจำเลยให้การรับสารภาพ ข้อเท็จจริงฟังได้ตามฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยขับรถบรรทุกกึ่งพ่วงบรรทุกสินค้าเศษเหล็ก มีน้ำหนักบรรทุกรวมกัน ๖๕,๗๕๐ กิโลกรัม เกินกว่าน้ำหนักยานพาหนะรวมน้ำหนักบรรทุกตามประกาศผู้อำนวยการทางหลวง ๑๕,๒๕๐ กิโลกรัม แล่นไปตามทางหลวงแผ่นดิน อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย การที่ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยขับรถบรรทุกและบรรทุกกึ่งพ่วงบรรทุกสินค้าเศษเหล็ก มีน้ำหนักยานพาหนะรวมน้ำหนักบรรทุกเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ถึง ๕๐,๕๐๐ กิโลกรัม มาเป็นเหตุผลในการวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยว่ายังไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะรอการลงโทษจำคุกให้จำเลย เป็นการนำข้อเท็จจริงที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องมาเป็นเหตุผลในการวินิจฉัย เป็นการไม่ชอบ

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๗๗/๒๕๕๐ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง เป็นการกำหนดกรอบอำนาจการพิพากษาหรือการมีคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลไว้ ๒ ประการ คือ ห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอประการหนึ่ง กับห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งในข้อที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องอีกประการหนึ่ง ซึ่งศาลอยู่ในบังคับที่จะพิพากษาหรือสั่งเกินประการหนึ่งประการใดมิได้และทั้งสองประการดังกล่าวเป็นเรื่องที่โจทก์จะต้องระบุในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) และ (๖) เมื่อโจทก์มิได้อ้างมาตรา ๕๑ ตรี แห่ง พ.ร.บ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ ซึ่งบัญญัติว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิด และความผิดดังกล่าวมีโทษสูงกว่าโทษในความผิดฐานข้อเท็จจริงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ ต้องถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ มาตรา ๕๑ ตรี และเป็นการเกินคำขอตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ศาลจึงพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอมิได้

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑ แม้ในทางพิจารณาจะฟังได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดอาญา แต่หากเป็นการนอกเหนือไปจากกรอบของข้อเท็จจริงหรือบทมาตราที่โจทก์กล่าวบรรยายมาในฟ้อง ศาลก็ลงโทษจำเลยเกินคำขอ หรือเกินไปจากข้อเท็จจริงที่โจทก์มีได้กล่าวในฟ้องไม่ได้

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

เช่น โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์ผู้เสียหายในเวลากลางคืน แต่คำขอท้ายฟ้องกลับขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔ ดังนี้ แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏในทางพิจารณาว่าจำเลยลักทรัพย์ในเวลากลางคืนจริง ศาลก็ลงโทษจำเลยได้เพียงมาตรา ๓๓๔ ตามที่โจทก์ขอมาเท่านั้น

โจทก์บรรยายฟ้องมาว่าจำเลยลักทรัพย์ในเวลากลางวัน แต่คำขอท้ายฟ้องให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) ซึ่งแม้จะปรากฏในทางพิจารณาว่าจำเลยลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ศาลก็ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) ไม่ได้ เพราะศาลอยู่ในบังคับแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง ที่จะพิพากษาหรือลงโทษจำเลยในข้อที่โจทก์มีได้กล่าวบรรยายฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์ในเวลากลางคืนไม่ได้ ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ในเวลากลางวันตามมาตรา ๓๓๔ เท่านั้น

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๕๐/๒๕๖๔ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันให้ผู้เสียหายทำสัญญาซื้อขายสร้อยคอทองคำลายโซ่กลมในลักษณะผ่อนชำระรายงวด อันเป็นการอำพรางการให้กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ (๑) มิได้บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองอำพรางการให้กู้ยืมเงินโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมเพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดอันเป็นความผิดตามมาตรา ๔ (๒) การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ มีความผิดตาม พ.ร.บ. ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ มาตรา ๔ (๒) เป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในคำฟ้อง ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๕๑๓/๒๕๖๕ ความผิดฐานร่วมกันยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ แม้คำขอท้ายฟ้องโจทก์อ้างมาตรา ๓๗๖ แห่ง ป.อ. ด้วยก็ตาม แต่โจทก์บรรยายฟ้องเพียงว่า จำเลยกับพวกร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงเข้าไปในบ้านที่เกิดเหตุและยิงผู้ตาย โดยมีได้กล่าวมาในฟ้องว่าการยิงอาวุธปืนของจำเลยเป็นการยิงอาวุธปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุอันเป็นองค์ประกอบความผิดมาด้วย คำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองที่ปรับบทลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๗๖ เป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๑๒๒๗/๒๕๕๕ องค์ประกอบความผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์
ของผู้อื่นโดยมิชอบและฐานมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ
ผู้อื่นโดยมิชอบ คือ ใช้หรือมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่น
โดยมิชอบ แต่คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยใช้บัตรเครดิตอันเป็นบัตร
เครดิตปลอมอันเป็นเอกสารสิทธิและบัตรอิเล็กทรอนิกส์อันได้มาโดยมิชอบ
บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจึงไม่ใช่บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่น แต่เป็นบัตร
อิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยได้มาจากการปลอมและใช้เอกสารปลอมของผู้อื่นใน
การขอบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวอันเป็นการได้มาโดยมิชอบ ฟ้องโจทก์จึง
ไม่ครบองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๕/๕ และ ๒๖๕/๖ ทั้งโจทก์
มิได้ขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลจึงไม่อาจ
ลงโทษจำเลยในความผิดฐานดังกล่าวได้ เพราะเป็นการเกินคำขอหรือที่มีได้
กล่าวในฟ้อง ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๒ เหตุฉกรรจ์หรือบทกฎหมายที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ
จำเลยนั้น โจทก์ต้องบรรยายมาในฟ้องด้วย
หากโจทก์ประสงค์จะให้ศาลลงโทษจำเลยตามบทกฎหมาย
หรือเหตุฉกรรจ์ในบทมาตราใด โจทก์ต้องบรรยายมาในฟ้อง
ด้วย มิฉะนั้น ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยตามเหตุฉกรรจ์
หรือบทมาตรานั้น ๆ ไม่ได้ เช่น โจทก์ไม่บรรยายว่าผู้เสียหาย
เป็นผู้มีอาชีพกสิกรรม ศาลย่อมลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา
๓๓๕ วรรคสาม ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๖๑๐/๒๕๔๖)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

โจทก์ไม่บรรยายฟ้องว่าจำเลยพยายามฆ่าผู้เสียหายเพื่อปกปิดการกระทำความผิดอื่นมาด้วย แม้ในทางพิจารณาจะได้รับความเช่นนั้น ศาลก็ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๕ ไม่ได้

โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยพาผู้เสียหายไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้กลอุบายหลอกลวงขู่เข็ญตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๔ วรรคหนึ่ง แม้คำขอท้ายฟ้องจะระบุอ้างมาตราดังกล่าวและจากการพิจารณาก็ฟังได้ตามนั้น ศาลก็ลงโทษตามบทมาตรานั้นไม่ได้ เพราะเป็นข้อเท็จจริงนอกฟ้อง (ฎีกาที่ ๘๐๒๓/๒๕๔๕)

โจทก์ไม่บรรยายฟ้องว่าจำเลยฉกฉวยเอาพลอยของผู้เสียหายไปซึ่งหน้า ลงโทษฐานวิงวาททรัพย์ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๖๗๘๑/๒๕๔๓)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๕๗/๒๕๖๓ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยบุกรุกเข้าไปในเคหสถานที่อยู่อาศัยของผู้เสียหายโดยมิได้รับอนุญาตและไม่มีเหตุอันสมควร โดยมิได้บรรยายฟ้องถึงองค์ประกอบความผิดว่าจำเลยกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย แม้โจทก์มีคำขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ ศาลก็พิพากษาลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๖๕ (๑) ไม่ได้ เพราะต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๓ ฟ้องว่าฆ่าผู้อื่น แต่ทางพิจารณาได้ความว่าสนับสนุนให้ผู้อื่นทำร้ายร่างกายสาหัสโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ศาลลงโทษตามที่ได้ความไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๑๘/๒๕๖๐ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ แม้ศาลชั้นต้นฟังว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๗ (๘) โดยไตร่ตรองไว้ก่อน ก็ไม่อาจปรับบทลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๘ ได้ เพราะตามคำฟ้องของโจทก์ไม่ได้กล่าวหาว่าจำเลยกับพวกกระทำโดยไตร่ตรอง ทั้งไม่มีบทขอให้ลงโทษในคำขอท้ายฟ้อง การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๘ เป็นการพิพากษาเกินคำขอ ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๔ ฟ้องว่าชิงทรัพย์โดยมีอาวุธ ทางพิจารณาได้ความว่าชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ศาลลงโทษตามที่ได้ความนั้นไม่ได้

ฎีกาที่ ๖๕๗/๒๕๖๐ ฟ้องโจทก์บรรยายว่า จำเลยทำความผิดหลายกรรมคือ ชิงทรัพย์กรรมหนึ่ง แล้วจึงทำร้ายร่างกายผู้เสียหายอีกกรรมหนึ่ง โจทก์หาได้บรรยายฟ้องว่า จำเลยชิงทรัพย์ผู้เสียหายเป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจไม่ คำฟ้องของโจทก์เพียงแต่บรรยายว่าจำเลยชิงทรัพย์ของผู้เสียหายโดยมีอาวุธ อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ วรรคสอง เท่านั้น จึงลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ วรรคสาม ไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๕ บรรยายฟ้องเพียงว่าทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
ทางพิจารณาได้ความว่าทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
โดยไตร่ตรองไว้ก่อน ศาลลงโทษตามที่ได้ความไม่ได้

ฎีกาที่ ๖๗๕๘/๒๕๕๔ แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ตามที่โจทก์ร่วมฎีกาว่า
จำเลยทั้งสองร่วมกันเตรียมอาวุธมาทำร้ายผู้ตาย แต่เมื่อโจทก์ร่วม
เข้ามาดำเนินคดีนี้โดยอาศัยสิทธิตามฟ้องของพนักงานอัยการโจทก์ เมื่อ
คำฟ้องของโจทก์มีได้บรรยายว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันทำร้ายผู้อื่นเป็น
เหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน อันเป็นองค์ประกอบ
ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๐ วรรคสอง จึงไม่อาจลงโทษจำเลยทั้ง
สองตามมาตรา ๒๕๐ วรรคสองได้ เพราะเป็นเรื่องที่โจทก์มิได้กล่าวมา
ในฟ้อง ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๖ บรรยายฟ้องว่าจำเลยต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่
ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยเป็นผู้ช่วยเหลือผู้อื่นให้ไม่ต้องรับโทษ ศาลลงโทษ
ตามที่ได้ความไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๕๓๕/๒๕๕๐ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานต่อผู้ขัดขวางเจ้า
พนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๘ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗
วินิจฉัยว่า การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๘ แต่เป็น
ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๕ ฐานช่วยเหลือผู้อื่นให้ไม่ต้องรับโทษ ซึ่งเป็นเรื่อง
นอกฟ้องและโจทก์ไม่ได้ขอให้ลงโทษจึงลงโทษตามมาตรา ๑๕๕ ไม่ได้ ต้องห้าม
ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง การที่โจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ.
มาตรา ๑๕๕ และ ๑๕๑ เนื่องจากโจทก์เห็นว่า การกระทำของจำเลยหลังจับกุมก็
เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๘ ได้ อันเป็นการกระทำกรรมเดียวผิด
กฎหมายหลายบทนั้น จึงไม่ใช่เรื่องที่ได้กล่าวถ่วงกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๓ บรรยายฟ้องว่า จำเลยชก ต่อยและเตะโจทก์ร่วม ทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยขับรถชนรถของโจทก์ ทำให้ศีรษะโจทก์ร่วมกระแทกกับกำแพงได้รับบาดเจ็บสาหัส ไม่อาจลงโทษฐานทำร้ายร่างกายสาหัสได้ (ฎีกาที่ ๑๖๒๕๕/๒๕๕๕)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๔ บรรยายฟ้องว่าร่วมกันรับรองหลักฐานอันเป็นเท็จ แต่ไปลงโทษฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตไม่ได้ (ฎีกาที่ ๖๓๖๔/๒๕๕๓)

๒.๕ บรรยายฟ้องว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอย่างหนึ่ง แต่ทางพิจารณาได้ความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอีกอย่างหนึ่ง ศาลลงโทษจำเลยตามที่ได้ความไม่ได้ เพราะเป็นข้อเท็จจริงนอกฟ้อง (ฎีกาที่ ๑๙๖๖/๒๕๕๘ (ปชญ))

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑๐ บรรยายฟ้องว่าข้อบรรดฝ่าฝืนกฎจราจรอย่างหนึ่ง
ทางพิจารณาได้ความว่าฝ่าฝืนกฎจราจรอีกอย่างหนึ่ง
ซึ่งมิได้บรรยายมาในฟ้อง ศาลลงโทษไม่ได้ (ฎีกาที่
๓๔๖/๒๕๕๐)

๒.๑๑ บรรยายฟ้องว่ากระทำผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ
แต่ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ ศาลลงโทษ
ตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๔๗๗๒/๒๕๕๕)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑๒ บรรยายฟ้องว่าพาผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจาร แต่ขอให้
ลงโทษฐานพรากผู้เยาว์โดยปราศจากเหตุอันสมควร ศาล
ลงโทษได้เพียงฐานพาผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจารเท่านั้น (ฎีกา
ที่ ๑๑๐๕๕/๒๕๕๔)

๒.๑๓ แต่ในกรณีที่โจทก์บรรยายฟ้องรวมการกระทำฐานบุกรุก
ตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๒, ๓๖๔, ๓๖๕ โดยมีคำขอท้ายฟ้อง
ให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๒, ๓๖๕ ซึ่งในทางพิจารณาได้
ความว่าผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๔, ๓๖๕ ศาลลงโทษตามที่ได้
ความได้ ไม่เกินฟ้อง (ฎีกาที่ ๘๘๓๒/๒๕๕๕)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑๔ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกงโดยแสดงตนเป็นคนอื่น โดยมีได้อ้าง ป.อ. มาตรา ๓๔๑ มาด้วย ศาลลงโทษตามมาตรา ๓๔๒ (๑) ได้ ไม่เป็นการเกินคำขอของโจทก์

ฎีกาที่ ๓๕๑๘/๒๕๖๐ ตามคำฟ้องของโจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๒ โดยไม่ได้อ้างมาตรา ๓๔๑ มาด้วย แต่ความผิดฐานดังกล่าวเป็นการกระทำที่เป็นองค์ประกอบมาจากความผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานฉ้อโกงโดยแสดงตนเป็นคนอื่น ดังที่โจทก์บรรยายฟ้องมาแล้ว ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๒ (๑) ได้ กรณีไม่เป็น การพิพากษาเกินคำขอตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าร่วมกันกระทำความผิด ทาง พิจารณาได้ความว่าเป็นเพียงผู้สนับสนุน ศาลลงโทษตามที่ พิจารณาได้ความได้ ไม่เป็นการเกินคำขอของโจทก์ (ฎีกาที่ ๒๖๕/๒๕๖๔, ที่ ๓๕๔๑/๒๕๕๖)

๒.๑๖ ศาลนำข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุการณ์คนละตอนกับความผิด ที่โจทก์ฟ้องมาฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ (ฎีกาที่ ๘๖๔/๒๕๕๔)

๒.๑๗ โจทก์บรรยายฟ้องมากรรมเดียว แต่ทางพิจารณาได้ความ ว่ากระทำหลายกรรม ศาลย่อมลงโทษได้เพียงกรรมเดียว (ฎีกาที่ ๓๕๑๘/๒๕๖๐)

ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้หลงต่อผู้ ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ได้”

ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

โดยมาตรา ๑๕๒ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิดหรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กระชก รีดเอาทรัพย์ น้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์ หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนา กับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันข้อสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อผู้ แต่ทั้งนี้ ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้”

ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๓. เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนอกฟ้องหรือต่างจาก ฟ้อง ย่อมเป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์มิได้กล่าว ในฟ้องนั่นเอง ศาลจึงต้องยกฟ้อง (ฎีกาที่ ๓๓๘๖/๒๕๖๑)

ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๐๘๖/๒๕๕๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันลัก ทรัพย์ยานยนต์ของบริษัท ก. ผู้เสียหายขณะอยู่ในความครอบครอง ของ ร. แต่ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาได้ความว่า เจ้า พนักงานตำรวจยึดมรดตามฟ้องจากผู้อื่นแล้วให้ ร. นำไปส่งมอบแก่ พวกจำเลยแลกกับค่าตอบแทน ๑๐,๐๐๐ บาท หาใช่เป็นการลัก ทรัพย์ยานยนต์ตามฟ้องไปจาก ร. ไม่ จึงเป็นกรณีข้อเท็จจริงตามที่ ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในข้อ สาระสำคัญ ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลยก ฟ้อง จึงไม่อาจลงโทษจำเลยทั้งสามในความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ และลงโทษฐานเป็นผู้ช่วยให้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงไม่ได้เช่นกัน ถือ ว่าเกินคำขอหรือมิได้กล่าวในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๕๐๕/๒๕๕๗ การปลอมลายมือชื่อของผู้อื่นลงในเอกสารเป็นองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๔ วรรคแรก ส่วนการกรอกข้อความลงในเอกสารซึ่งมีลายมือชื่อของผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้นั้นเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง ซึ่งองค์ประกอบของการกระทำในมาตรา ๒๖๔ วรรคแรก และวรรคสองแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เป็นการปลอมลายมือชื่อหรือเป็นการปลอมข้อความ...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...เมื่อโจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ร่วมกันปลอมลายมือชื่อของโจทก์ จำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ให้การปฏิเสธซึ่งเท่ากับต่อสู้ว่าไม่ได้ปลอมลายมือชื่อของโจทก์ แต่หากทางพิจารณากลับได้ความว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ร่วมกันนำเอกสารที่มีลายมือชื่อโจทก์และมีข้อความซึ่งข้อความนั้นไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ไปใช้อ้างแสดงโดยไม่ได้ปลอมลายมือชื่อของโจทก์เช่นนี้ ย่อมเห็นได้ว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ทั้งทำให้จำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ต่อสู้คดีไปโดยผิดหลง ศาลจึงไม่อาจลงโทษจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ในความผิดฐานร่วมกันปลอมเอกสารได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๐๔๘/๒๕๖๑ โจทก์บรรยายฟ้องว่า อ. และ พ. ร่วมกันนำ เมทแอมเฟตามีน ๑๐ เม็ดหรือหน่วยการใช้ น้ำหนัก ๐.๕๗๐ กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๐.๑๕๖ กรัม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมทแอมเฟตามีนที่จำเลยนำมาส่งมอบให้ไปจำหน่ายให้แก่สายลับผู้ ล่อซื้อในราคา ๒,๐๐๐ บาท นั้น แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลย จำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่ อ. และ พ. อันเป็นการจำหน่าย เมทแอมเฟตามีนระหว่างจำเลยกับ อ. และ พ. ด้วยตนเอง ไม่ เกี่ยวข้องสายลับ ทั้งทางนำสืบของโจทก์ก็ไม่ปรากฏความเชื่อมโยง ว่าจำเลยมีส่วนร่วมรู้เห็นในการที่ อ. และ พ. ร่วมกันจำหน่ายเมท แอมเฟตามีนให้แก่สายลับผู้ล่อซื้อแต่อย่างใด...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...ดังนี้ ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาจึงแตกต่าง กับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ศาลต้องยก ฟ้องในความผิดดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรค สอง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานสมคบโดยการ ตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อร่วมกันจำหน่ายเมทแอม เฟตามีนและได้มีการกระทำความผิดฐานร่วมกันจำหน่าย เมทแอมเฟตามีนเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง บัญญัติเป็น
ข้อยกเว้นว่า ให้ศาลมีอำนาจลงโทษตามข้อเท็จจริงที่
พิจารณาได้ความซึ่งแตกต่างจากฟ้องได้ หากปรากฏว่า

- ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญ และ
- จำเลยมิได้หลงต่อผู้
- โดยเงื่อนไข ๒ ประการนี้ ต้องประกอบกันอย่าง
ครบถ้วน ขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๓.๑ กรณีที่จำเลยให้การรับสารภาพไม่ตรงกับความผิดตามฟ้อง
ต้องถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ฎีกาที่ ๕๖๖๖/๒๕๔๕ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ กระทำความผิดฐาน
ลักทรัพย์ ส่วนจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ กระทำความผิดฐานรับของ
โจร ดังนี้ ฟ้องของโจทก์จึงเป็นการบรรยายยืนยันการกระทำของ
จำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ว่าได้กระทำความผิดฐานรับของโจรเพียง
ประการเดียว แต่ในชั้นพิจารณาจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ กลับให้การรับ
สารภาพฐานลักทรัพย์ ซึ่งมีใช่เป็นการกระทำดังที่โจทก์กล่าวในฟ้อง
จึงมิใช่กรณีที่จำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ให้การรับสารภาพตามฟ้องซึ่งศาล
จะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา
๑๗๖ วรรคหนึ่ง...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...เมื่อโจทก์มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์
ความผิดของจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ แต่กลับแถลงไม่ตั้งใจ
สืบพยาน ข้อเท็จจริงอันเป็นการกระทำของจำเลยที่ ๒ กับ
ที่ ๓ ที่โจทก์อ้างว่าเป็นความผิด ก็มีเพียงเท่าที่โจทก์กล่าว
ในฟ้อง หากได้มีข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาที่
จะแสดงให้เห็นว่าแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวใน
ฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม แต่อย่างไรไม่ จึง
ไม่อาจนำบทบัญญัติเช่นว่านี้มาใช้บังคับเพื่อให้ศาลลงโทษ
จำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๓.๒ การต่างกันข้อที่มีสาระสำคัญนั้น มิได้มีเพียงเท่าที่ระบุ
ไว้ในมาตรา ๑๕๒ วรรคสาม เท่านั้น โดยมาตรา ๑๕๒ วรรคสาม
ระบุข้อแตกต่างที่มีไว้ในข้อสาระสำคัญ ๓ ประการ คือ

- (ก) ข้อแตกต่างเกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิด หรือ
- (ข) ข้อแตกต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กระชก
ริดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสีย
ทรัพย์ หรือ
- (ค) ข้อแตกต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนากับประมาท

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

พึงเข้าใจว่า การต่างกันในเรื่องที่ไม่ใช่สาระสำคัญ นั้นมีได้มีเพียง ๓ ประการ ดังกล่าว

เพราะการต่างกันเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งของที่ เกี่ยวข้องที่โจทก์บรรยายในฟ้อง หากพิจารณา ได้ความแตกต่างไปจากฟ้องนั้น ในบางเรื่องศาล ฎีกาก็อาจถือเป็นข้อสาระสำคัญ และบางเรื่อง ไม่ใช่ข้อสาระสำคัญก็ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๔๔๔/๒๕๖๑ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยเสพเมทแอมเฟตามีน และเป็นผู้จับขังเสพเมทแอมเฟตามีน แล้วจำเลยร่วมกับพวกที่หลบหนี ร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีน ชนิดเม็ด ๑๕,๘๐๒ เม็ด คำนวณเป็นสาร บริสุทธิ์ ๓๓๘,๘๕๘ กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่าย เมทแอมเฟตามีน ๑๕,๘๐๐ เม็ด คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ ๓๓๘,๘๒๔ กรัม ให้แก่สายลับ จำเลยให้การรับสารภาพ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยมีเมทแอมเฟตามีนในครอบครองเพื่อจำหน่าย จำนวน ๑๕,๘๐๐ เม็ด และจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน จำนวน ๑๕,๘๐๐ เม็ด ดังกล่าว ให้แก่สายลับทั้งหมดในคราวเดียว เมทแอมเฟตามีนที่จำเลยมีไว้ใน ครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายเป็นจำนวนเดียวกันจึงเป็นกรรม เดียวกัน...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...ส่วนเมทแอมเฟตามีนอีก ๒ เม็ด ที่ค้นพบในห้องพักของจำเลยในภายหลังเป็นเมทแอมเฟตามีนคนละส่วนที่จำเลยกับพวกเดียวกันมิใช่ในครอบครองเพื่อจำหน่าย แต่จำเลยมิใช่ในครอบครองเพื่อเสพ แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ การกระทำของจำเลยก็มีใช่เป็นความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีน จำนวน ๑๙,๘๐๒ เม็ด มิใช่ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เมทแอมเฟตามีนที่พบในภายหลัง ๒ เม็ด จำเลยครอบครองไว้โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลฎีกาย่อมลงโทษจำเลยฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕ ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ เพราะข้อแตกต่างดังกล่าวมิใช่เป็นข้อสาระสำคัญและจำเลยมิได้หลงต่อผู้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๓.๓ การแตกต่างกันเกี่ยวกับผู้เสียหาย ถ้าจำเลยไม่หลงต่อผู้ ศาลย่อมลงโทษได้

ฎีกาที่ ๕๔๒๕/๒๕๕๕ แม้ความผิดฐานลักทรัพย์จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น แต่กฎหมายมิได้บังคับเด็ดขาดว่าต้องระบุชื่อเจ้าของทรัพย์เสมอไป เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏในชั้นอุทธรณ์ว่าบริษัท ส. นายจ้างของจำเลยเป็นเจ้าของเงินที่จำเลยลักไป แตกต่างจากข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องว่าบริษัท ข. เป็นนายจ้างของจำเลยและเป็นเจ้าของเงินที่จำเลยลักไป จึงเป็นเพียงรายละเอียด มิใช่เป็นข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยให้การรับสารภาพแสดงว่าจำเลยมิได้หลงต่อผู้ ศาลจึงลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๐๐/๒๕๓๘ การพรากรเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ไปเสียจากบิดามารดาผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลโดยปราศจากเหตุอันสมควรตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๗ นั้น ไม่ว่าจะจำเลยจะพรากรไปจากใครคนใดคนหนึ่งตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จำเลยก็มีความผิดทั้งสิ้น ดังนั้น แม้โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยพรากรผู้เสียหายอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง โดยมีได้บรรยายว่าพรากรไปจากผู้ดูแลด้วย แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยพรากรไปจากผู้ดูแล จำเลยก็มีความผิด มิใช่เป็นเรื่องข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๓.๔ การคำนวณหาสารบริสุทธิ์ที่บรรยายในฟ้องกับทางพิจารณาแตกต่างกัน ถ้าจำเลยไม่หลงต่อสู์ ศาลลงโทษได้ ฎีกาที่ ๖๐๖๐/๒๕๕๘ แม้โจทก์บรรยายฟ้องว่า เมทแอมเฟตามีนชนิดเกล็ดมีน้ำหนักรวม ๘๔.๕๖ กรัม กำหนดเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๘๘.๗๒๓ กรัม น้ำหนักรวมน้อยกว่าปริมาณสารบริสุทธิ์ แต่ตามรายงานการตรวจพิสูจน์ ระบุเมทแอมเฟตามีนชนิดเกล็ด มีน้ำหนักรวม ๘๔.๕๖ กรัม มีความบริสุทธิ์ร้อยละ ๘๕.๔๕ เมื่อคำนวณแล้วจะได้ผลเป็นสารบริสุทธิ์ ๘๐.๗๑๒ กรัม...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...ดังนั้น ตามรายงานการตรวจพิสูจน์ที่ระบุในคำฟ้องว่า จำนวน เป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๘๘.๓๒๓ กรัม นั้น เป็นการคำนวณ ผิดพลาด ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาเกี่ยวกับการ คำนวณหาปริมาณสารบริสุทธิ์แตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวใน ฟ้อง แต่ไม่ใช่ข้อสาระสำคัญที่จะเป็นเหตุให้รับฟังเป็น พยานหลักฐานไม่ได้ทั้งหมด ทั้งการบรรยายฟ้องที่คลาดเคลื่อน ดังกล่าวก็ไม่ใช่เหตุให้อำเลยหลงต่อผู้ ศาลยอมลงโทษจำเลย ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๓.๕ ข้อการคำของปุ๋ยปลอมที่จำเลยผลิตและขายบรรยายในคำฟ้อง ชื่อหนึ่ง แต่ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นอีกชื่อหนึ่งแตกต่างกัน ถ้า จำเลยไม่หลงต่อผู้ ศาลลงโทษได้

ฎีกาที่ ๕๐๑/๒๕๕๕ แม้ทางพิจารณาได้ความว่าปุ๋ยเคมีปลอมที่จำเลย ทั้งสองร่วมกันผลิตเพื่อการค้าและร่วมกันขายปุ๋ยเคมีปลอม เป็นปุ๋ย สูตร ๑๖-๘-๘ ข้อการคำ ท็อปพรอดคัท เครื่องหมายการค้า ตรา มังกรเรือ ทะเบียนเลขที่ ๒๔๓๘/๒๕๕๑ และข้อเท็จจริงดังที่กล่าว ในฟ้องปรากฏว่า ปุ๋ยเคมีปลอมที่จำเลยทั้งสองร่วมกันผลิตเพื่อ การค้าและร่วมกันขายปุ๋ยเคมีปลอม เป็นปุ๋ยสูตร ๑๖-๘-๘ ข้อการคำ มังกรเรือ เครื่องหมายการค้า ตรามังกรเรือ ทะเบียนเลขที่ ๒๔๓๘/ ๒๕๕๑ ก็ตาม...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...แต่ข้อแตกต่างดังกล่าวก็แตกต่างกันเฉพาะชื่อการค้าเท่านั้น ส่วนสูตร เครื่องหมายการค้า เลขทะเบียน และผู้ผลิต ยังคงตรงตามคำฟ้อง เมื่อผลคือปุ๋ยเคมีปลอมที่ผลิตเพื่อการค้าและขาย ปุ๋ยเคมีปลอมดังกล่าวเป็นปุ๋ยเคมีปลอมอันเกิดจากการร่วมกันผลิตและร่วมกันขายของจำเลยทั้งสองแล้ว จึงเป็นการแตกต่างกันในข้อที่มีสาระสำคัญ ทั้งจำเลยทั้งสองก็ให้การรับสารภาพ แสดงให้เห็นว่าจำเลยทั้งสองมิได้หลงต่อสู้อยู่ในข้อดังกล่าว ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาจึงไม่แตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวไว้ในฟ้องจนศาลต้องยกฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๓.๖ การที่จำเลยมิได้นำสืบต่อสู้อยู่เกี่ยวกับวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง ย่อมแสดงว่าจำเลยมิได้หลงต่อสู้อยู่

ฎีกาที่ ๑๑๓/๒๕๕๐ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐ แต่โจทก์นำสืบตรงตามข้อเท็จจริงว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๐ และจำเลยทั้งสองมิได้นำสืบต่อสู้อยู่เกี่ยวกับวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง แสดงว่าจำเลยทั้งสองมิได้หลงต่อสู้อยู่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดจริงตามฟ้อง ศาลก็มีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๓.๓) ฟ้องว่าร่วมกับผู้อื่นลักทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นผู้ลักทรัพย์โดยอ้อมด้วยการใช้ผู้บริสุทธิ์เป็นเครื่องมือในการลักทรัพย์ ไม่ถือว่าเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญเพราะมีสถานะเป็นผู้กระทำผิดเหมือนกัน ศาลลงโทษตามที่พิจารณาได้ความได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๒๑๓/๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ใช้บัตรเอทีเอ็มของผู้เสียหายเบิกถอนเงินของผู้เสียหายจากตู้เอทีเอ็มของธนาคารโดยสำคัญผิดว่าจำเลยที่ ๓ ผู้มอบบัตรเอทีเอ็มและใช้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ นำไปเบิกถอนเงินมีสิทธิที่จะใช้บัตรเอทีเอ็มนั้นได้ แม้ข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยที่ ๓ มีสิทธิใช้บัตรเอทีเอ็มของผู้เสียหายไปเบิกถอนเงินที่ตู้เอทีเอ็มของธนาคารจะไม่มีอยู่จริง แต่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สำคัญผิดว่ามีอยู่จริง จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ย่อมไม่มีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๖๒ วรรคแรก จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๓ เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำ ความผิดตามฟ้อง...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...แต่ต้องถือว่าจำเลยที่ ๓ เป็นผู้กระทำความผิดโดยอ้อมโดยใช้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นตัวแทนโดยบริสุทธิ์ (Innocent Agent) เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดของจำเลยที่ ๓ เอง และแม้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๓ เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิด แต่ทางพิจารณาฟังได้ว่าจำเลยที่ ๓ เป็นผู้กระทำความผิดโดยอ้อมโดยใช้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นตัวแทนโดยบริสุทธิ์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นข้อแตกต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ เพราะไม่ว่าจำเลยที่ ๓ จะกระทำความผิดด้วยตัวเอง หรือเป็นการกระทำความผิดโดยอ้อม จำเลยที่ ๓ ก็มีสถานะเป็นผู้กระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้องเหมือนกัน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๓ ได้หลงต่อผู้ ศาลฎีกาจึงยอมมีอำนาจลงโทษจำเลยที่ ๓ ตามที่พิจารณาได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔. หลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม ข้อแตกต่างดังต่อไปนี้ เป็นเพียงการแตกต่างในรายละเอียด คือ

(ก) ข้อแตกต่างเกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิด หรือ

(ข) ข้อแตกต่างระหว่างการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ กระชาก ริดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์ หรือ

(ค) ข้อแตกต่างกันระหว่างการกระทำความผิดโดยเจตนากับประมาท

หลัก มีให้ถือว่าต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ และมีให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอ หรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ

เว้นแต่ การที่โจทก์ฟ้องผิดไปนั้น จำเลยจะหลงต่อผู้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๓๕๓/๒๕๖๐ จำเลยจ้างให้ ศ. ไปรับเมทแอมเฟตามีนของกลางแล้วนำมาส่งให้จำเลย โดยใช้รถจักรยานยนต์ของจำเลย และจำเลยโทรศัพท์สั่งการ ศ. เมื่อ ศ. รับเมทแอมเฟตามีนของกลางแล้ว ถือว่าจำเลยมีเจตนา ร่วมกับ ศ. ครอบครองเมทแอมเฟตามีนของกลางโดยแบ่งหน้าที่กันทำ จำเลยจึงเป็นตัวละครร่วมกับ ศ. กระทำความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย **กรณีมิใช่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาศาล พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓**

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

อย่างไรก็ตาม ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๒๓๓๘/๒๕๕๕) หมายความว่า หากโจทก์ฟ้องจำเลยกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๑ (จำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี) แต่ทางพิจารณาได้ความว่าฆ่าคนตายโดยเจตนาตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ (ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ ๑๕ ปี ถึง ๒๐ ปี) ซึ่งกฎหมายถือว่ามิให้ต่างกัน **ในข้อสาระสำคัญ เมื่อจำเลยไม่ได้หลงต่อผู้ ศาลลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ได้ แต่ศาลจะลงโทษจำคุกเกิน ๑๐ ปี ตามข้อหาความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้นั่นเอง**

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๓๓๘/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑, ๘๓ แต่ทางพิจารณาได้ความว่า เป็นความผิดฐานลักทรัพย์โดยร่วมกระทำ ความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๓) วรรคแรก แม้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาจะต่างกันระหว่างการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงและลักทรัพย์ก็ไม่ถือว่าต่างกันในข้อสาระสำคัญและจำเลยก็ได้หลงต่อผู้ ศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์โดยร่วมกระทำ ความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปได้ แต่ไม่อาจลงโทษจำเลยให้เป็นไปตามอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม ประกอบ มาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔.๑ กรณีเป็นข้อแตกต่างเกี่ยวกับความผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์

๔.๑.๑ ฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์นายจ้าง ฟังว่าเป็นฉ้อโกง ลงโทษฐานฉ้อโกงได้

ฎีกาที่ ๓๕๔/๒๕๕๓ การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ จะต้องเป็นการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยทุจริต มิใช่ได้ทรัพย์ไปเพราะผู้อื่นยินยอมมอบให้เนื่องจากถูกหลอกลวง เมื่อจำเลยจัดทำใบเบิกเงินทรงจ่ายซึ่งมีค่าใช้จ่ายไม่ตรงตามความเป็นจริง จึงเป็นการหลอกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ การอนุมัติให้จำเลยเบิกเงินไปเกิดจากการที่พนักงาน และกรรมการของโจทก์ร่วมหลงเชื่อข้อความในเอกสาร จึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง แม้โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ ศาลก็มีอำนาจลงโทษในความผิดฐานฉ้อโกงได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔.๑.๒ ฟ้องว่ารับของโจรโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการลักทรัพย์ ทางพิจารณาฟังได้ว่าจำเลยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการฉ้อโกง ไม่แตกต่างในสาระสำคัญ

ฎีกาที่ ๕๒๒๘/๒๕๕๔ ข้อเท็จจริงที่ได้รับความจากทางพิจารณาปรากฏว่า จำเลยที่ ๔ รับซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง แม้จะแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่โจทก์กล่าวในฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ กระทำความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ และจำเลยที่ ๔ รับซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ก็มีข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยทั้งสี่มิได้หลงข้อต่อสู้ จึงไม่ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ การกระทำของจำเลยที่ ๔ ครอบคลุมประกอบความผิดฐานรับของโจร

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔.๑.๓ ความผิดฐานฉ้อโกงทรัพย์สิน ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ แม้จะมีได้ระบุไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม ตามแนวบรรทัดฐานศาลฎีกา ก็ถือว่าไม่ต่างกับความผิดทั้ง ๘ ฐาน ในข้อสาระสำคัญ

ฎีกาที่ ๕๕๘/๒๕๓๒ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยข้อหาปล้นทรัพย์ แม้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาได้ความว่าจำเลยผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ ก็ตาม แต่การกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ก็เป็นการลักทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป และกระทำการอันมีลักษณะเป็นการชิงทรัพย์ซึ่งเป็นการได้ทรัพย์ของผู้เสียหายไปเช่นเดียวกัน จึงถือไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญอันจะเป็นเหตุให้ศาลต้องยกฟ้อง เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธโดยนำสืบว่าได้ทรัพย์ไปจากผู้เสียหายจริง แต่ไม่ได้ทำความผิดตามฟ้องแสดงว่าจำเลยมิได้หลงข้อต่อสู้ ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานฉ้อโกงตามที่พิจารณาได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

หมายเหตุ แต่ถ้าโจทก์ฟ้องจำเลยว่าชิงทรัพย์ ทางพิจารณาฟังได้ความว่าจำเลยวิ่งราวทรัพย์ กรณีเช่นนี้ลงโทษจำเลยฐานวิ่งราวทรัพย์ไม่ได้ เพราะโจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ แต่สามารถลงโทษฐานลักทรัพย์ได้ (ฎีกาที่ ๖๗๘๑/๒๕๔๓)

ฎีกาที่ ๘๓๑/๒๕๓๒ จำเลยที่ ๑ ใช้มือซ้ายกระชากคอเสื้อผู้เสียหาย แล้วใช้มือขวากระชากสร้อยคอทองคำหนัก ๑ สลึง ของผู้เสียหายขาดออกจากกัน และเอาสร้อยคอกับพระเลี่ยมทองคำซึ่งแขวนอยู่ ๑ องค์ไป เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกันในทันใดเพื่อประสงค์จะเอาสร้อยคอของผู้เสียหายเป็นสำคัญและเป็นเพียงวิธีการเอาทรัพย์ของผู้เสียหายเท่านั้น มิใช่เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายอันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...แต่เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๑ ใช้กิริยาฉกฉวยเอาสร้อยคอ และพระเลี่ยมทองคำของผู้เสียหายไปซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ เมื่อโจทก์มิได้บรรยายองค์ประกอบความผิดฐานนี้มา และคำขอท้ายฟ้องก็มิได้ขอให้ลงโทษฐานวิ่งราวทรัพย์ จึงเป็นเรื่องที่โจทก์มิได้ประสงค์ให้ลงโทษในความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ คงลงโทษจำเลยได้เฉพาะฐานลักทรัพย์เท่านั้น

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

ส่วนที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยวิงราวทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยพยายามทำให้เสียหาย ศาลลงโทษฐานพยายามทำให้เสียหายได้
ฎีกาที่ ๑๑๒/๒๕๕๔ จำเลยโยนโทรศัพท์มือถือของผู้เสียหายลงไปที่ชานพักบันได จำเลยย่อมสังเกตเห็นได้ว่าโทรศัพท์มือถือของผู้เสียหายอาจจะเกิดความเสียหายได้ เมื่อไม่ปรากฏว่าโทรศัพท์มือถือของผู้เสียหายได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพยายามทำให้เสียหาย และแม้โจทก์จะมีได้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานนี้ แต่ความผิดฐานวิงราวทรัพย์ก็มีความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์รวมอยู่ด้วย จึงถือไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังกล่าวในฟ้อง เมื่อจำเลยไม่หลงต่อผู้ ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานพยายามทำให้เสียหายตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยวิงราวทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยรับของโจร ศาลลงโทษฐานรับของโจรได้
ฎีกาที่ ๓๓๘๗/๒๕๕๘ การที่จำเลยที่ ๑ ครอบครองพระคำองค์ใหญ่ทรัพย์ของผู้เสียหายซึ่งถูกคนร้ายลักไปแล้วอ้างว่าเป็นทรัพย์ที่จำเลยที่ ๑ ได้รับยกให้จากบิดาซึ่งเป็นความเท็จ แสดงว่าจำเลยที่ ๑ ได้รับทรัพย์ดังกล่าวมาโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์อันได้มาโดยกระทำความผิด จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานรับของโจร ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๗ วรรคแรก ซึ่งแตกต่างจากความผิดฐานวิงราวทรัพย์ที่โจทก์ฟ้อง จึงเป็นข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงตามฟ้อง แต่ข้อที่แตกต่างเป็นเพียงรายละเอียดระหว่างกระทำความผิดฐานลักทรัพย์กับรับของโจรซึ่งมิได้ต่างกันในเรื่องสาระสำคัญทั้งจำเลยที่ ๑ มิได้หลงต่อผู้ ศาลย่อมลงโทษจำเลยที่ ๑ ในความผิดฐานรับของโจรตามข้อเท็จจริงที่ได้ความได้ ตามป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔.๑.๔ ฟ้องว่าชิงทรัพย์ ทางพิจารณาได้ความว่ากรรโชกทรัพย์ ซึ่งเป็น การขู่เชิญเอาทรัพย์ผู้เสียหายไปเช่นเดียวกัน ถือว่าไม่แตกต่างในข้อ สาระสำคัญ

ฎีกาที่ ๒๕๑๒/๒๕๕๐ จำเลยขู่เชิญผู้เสียหายโดยกล่าวอ้างแสดงตัวว่า เป็นเจ้าพนักงานตำรวจและขู่ว่าจะยึดยาบ้าให้เท่านั้น การกระทำของ จำเลยที่ขู่เชิญผู้เสียหายไม่เข้าลักษณะเป็นการขู่เชิญว่าในทันใดนั้นจะใช้ กำลังประทุษร้าย อันจะเป็นความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ แต่เข้าลักษณะเป็นการข่มขืนใจผู้เสียหายให้ยอมให้จำเลย ได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินโดยขู่เชิญว่าจะทำอันตรายต่อ เสรีภาพของผู้เสียหายผู้ถูกขู่เชิญ อันเป็นความผิดฐานกรรโชกตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๖ วรรคหนึ่ง...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

...ซึ่งแม้ข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความจะแตกต่างจากที่โจทก์ กล่าวในฟ้องก็ตาม แต่การชิงทรัพย์และกรรโชกก็เป็น การขู่เชิญเอาทรัพย์ของผู้เสียหายไปเช่นเดียวกัน จึงถือไม่ได้ว่า ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับฟ้องใน สาระสำคัญ อันจะเป็นเหตุให้ศาลต้องยกฟ้อง เมื่อจำเลยไม่ หลงต่อผู้ ศาลยอมมีอำนาจลงโทษจำเลยฐานร่วมกันกรรโชก ตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม ประกอบวรรคสอง และมาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔.๑.๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นการบุกรุก ถือว่าเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ศาลต้องยกฟ้อง
ฎีกาที่ ๘๒๑/๒๕๐๒ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกับพวก ปล้นทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่ากระทำผิดฐานบุกรุก เช่นนี้ศาลต้องยกฟ้อง เพราะเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔.๑.๖ ฟ้องว่าลักทรัพย์นายจ้าง ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นการยกยอกลงโทษฐานยกยอกได้
ฎีกาที่ ๓๘๕๘/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ มีหน้าที่นำน้ำมันของโจทก์ร่วมไปขาย และรับเงินค่าขายน้ำมันจากลูกค้า ถือว่าจำเลยที่ ๑ ได้รับมอบเงินดังกล่าวไว้ในครอบครองในฐานะตัวแทนโจทก์ร่วมและมีหน้าที่ส่งมอบเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ร่วม เมื่อจำเลยที่ ๑ เบียดบังเอาไปบางส่วน จึงเป็นการยกยอกเงินค่าขายน้ำมันของโจทก์ร่วม เป็นความผิดฐานยกยอก แม้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษฐานร่วมกันลักทรัพย์นายจ้าง ก็ไม่ถือว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในสาระสำคัญและจำเลยที่ ๑ ไม่ได้หลงต่อผู้ ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔.๒ แม้ความผิดที่พิจารณาได้ความ พนักงานสอบสวนจะมีได้แจ้งข้อหา และทำการสอบสวนมาก่อน ก็ไม่ตัดอำนาจศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ ได้ ฎีกาที่ ๒๑๒๕/๒๕๓๓ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒ ในข้อหาปล้น ทรัพย์ แต่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณากลับฟังได้ว่าจำเลยที่ ๒ ทำความผิด ฐานรับของโจร ดังนี้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม บัญญัติว่า ข้อแตกต่าง ดังกล่าวเป็นรายละเอียดมิให้ถือว่าแตกต่างในข้อสาระสำคัญ ทั้งนี้ให้ถือว่า ข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอ หรือเป็นข้อหรือเป็นเรื่องที่ โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ ประกอบกับจำเลยที่ ๒ ไม่ได้หลงข้อต่อสู้ จึง ชอบที่ศาลจะลงโทษจำเลยที่ ๒ ในความผิดฐานรับของโจรได้ ส่วนการที่ พนักงานสอบสวนมีได้แจ้งข้อกล่าวหาและสอบสวนจำเลยที่ ๒ ในข้อหา ฐานรับของโจรเป็นเรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้พนักงานอัยการนำคดีในข้อหา ดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลเท่านั้น

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

๔.๓ หากความผิดที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นความผิดต่อส่วนตัว และปรากฏว่าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบ หรือมีการ ยอมความกันแล้ว ศาลย่อมไม่อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐาน นั้นได้ ฎีกาที่ ๕๕๘/๒๕๔๘ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ แม้ศาลอาจลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ได้โดยอาศัย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม แต่ความผิดฐานลักทรัพย์เป็นความผิดอันยอม ความได้ เมื่อมีการยอมความกันตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ (๒) แล้ว จึงทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ต้องพิพากษายก ฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง(ต่อ)

หมายเหตุ โจทก์ฟ้องฐานลักทรัพย์ ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัว เมื่อยังไม่มีคำพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลง โจทก์ถอนฟ้องก่อนคดีถึงที่สุดได้

ฎีกาที่ ๖๗๕๓/๒๕๕๗ แม้โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นคดีความผิดต่อแผ่นดิน แต่เมื่อศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วได้ความว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานฉ้อโกงและลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม และยังไม่มีการพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลงแก้ไข กรณีย่อมถือว่าคดีนี้เป็นความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งโจทก์ชอบที่จะถอนฟ้องในเวลาใดก่อนคดีถึงที่สุดก็ได้ เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องโดยจำเลยไม่คัดค้าน จึงอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องได้ และสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ (๒)

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

จบการบรรยาย

ครั้งที่ ๑๑

ขอขอบคุณ
บรรยายครั้งต่อไป
วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
เวลา ๑๘.๐๐ - ๑๙.๕๐ น.

